

Abonamentul:

Pentru monarhia:
Pe an 12 cor., 1/2 an
6 cor., 1/4 an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., 1/2
an 9 fr., 1/4 an
4 fr. 50 cm.

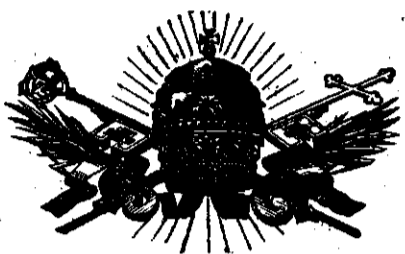
Fieea apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oră 12 fl., a treia
oră 10 fl.

Tot ce privescă foia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaș.

Foie bisericească-politică.**Anul XIV.****Blaș 27 Februar 1904.****Numărul 9.****EPISTOLA ENIGLICĂ****a Sfinției Sale Papa PIŪ X.**

Indreptată tuturor Patriarșilor, Archi-
episcopilor, Episcopilor și Ordinariilor

din prilejul aniversării a cinci zecia de la deșinirea
dogmei despre conceperea nepetată a Maicii lui
Dumnezeu

PiŪ PP. X.**Venerabil Frați!****Salutare și binecuvîntare apostolăscă!**

Încă numai câte va luni, și anul ne aduce ziua cea plină de bucurie, în carea mai înainte de acesta cu cinci zeci de ani înaintașul nostru Papa PiŪ IX. de sfință amintire, în mijlocul unui cerc strălucit de cardinali și episcopi, în virtutea magisteriului său celui infalibil, a enunțat și declarat serbătorește, că e un obiect al descoperirii dumnezeesci, că preasfinta Feciōră Maria în clipa cea dintâi a conceperii sale a fost păzită liberă de totă pata păcatului strămoșesc. E cunoscut tuturor, cu ce vedri serbătorești de ale bucuriei și mulțămitei au primit credincioșii de pe tot rotogolul pământului declararea acesta. De când își pot aduce omenii aminte, nu s'a mai vădit o dovedire mai universală și mai unanimă a dragostii, fie față cu sfința Maica lui Dumnezeu, fie față cu locinătorii lui Isus Christos aci pe pământ. — Mergem deci ore prea departe întru așteptarea Noastră Venerabil Frați, dacă nutrim sperarea, că și acum după decurgerea unei jumătăți de veac întru serbătoreea, în carea reamintim conceperea nepetată a Feciōrei, se va auzi în sufletul nostru un resunet viu al bucuriei acesteia sfinte, și că se va învoi privescerea cea din timpul trecut a credinței și dragostii față cu Născătoreea de Dumnezeu? Dorința ac esta vie o trezesce întru Noi dragostea cea nutrită față cu preasfinta Feciōră, carea ca un dar al bunătății ei în tot de una a avut parte de nutrire bogată întru inima Noastră; ăra la sperarea și așteptarea sigură, că dorința acesta a Noastră se va și plini. Ne îndreptătesc dragostea tuturor catolicilor celor adevărați, cari nici când nu sciū de oboselă și sint în tot de una gata, să aducă Maicii celei sfinte a lui Dumnezeu pururea dovedii nouă de ale dragostii și venerațiunii. Ba vom să o mărturisim, că dorirea acesta a Noastră corăspunde unui glas anumit intern, carele pare că Ne zice, că acum și nu preste multă vreme se vor plini sperările și așteptările acelea, la cari înaintașul Nostru PiŪ și cu el toți episcopii nu fără de causă se simțiră îndemnați, dacă adevărul despre conceperea cea nepetată se va fi enunțat odată ca dogmă de credință.

Adevărat că nu puțini se tânguesc, că sperările acestea până în ziua de astăzi încă nu s'au plinit, și cred, că pot, să zică cu

İeremie: Adunatu-ne-am spre pace, și nu erau bune, spre prilej de vindecare, și ăta grabă.¹⁾ Dară nisce puțin credincioși ca aceștia ar fi vrednici de certare; ei nu sciū, să caute adânc în lucrările lui Dumnezeu, și nu pot, să le judece după adevărul lor. Cine ar pute, să măsore și însire comorile acelea tainice de daruri, cari Dumnezeu le-a împărtășit în tot restimul acesta Bisericii în urma mijlocirii Feciōrei? Dar abstracție făcând de la acesta: ore n'am ajuns ținerea neturburată a sinodului Vatican și cu acesta: enunțarea dogmei despre infalibilitatea Papei, carea e un mijloc forte potrivit timpului împotriva rătăcirilor din viitorii? ore nu ni-s'a dat privescerea unei rivne de dragoste nouă și ne mai pomenite, carea a atras din toate straturile și țerile pe credincioși, să dovedescă locinătorii lui Christos venerațiune și omagiū? Ce avem deci, să cugetăm și să judecăm despre toate acestea? Nu s'a vădit ore o pronie deschilinit de minunată față cu cei doi înaintași ai Noștri PiŪ și Leo, cari în ciuda timpului plin de furtune au chivernisit Biserica într'un chip așa de sfinț în o lungime de chivernisire, ca și care abia s'a dăruit cui va? Abia promulgase mai de parte PiŪ adevărul despre conceperea cea nepetată a Mariei, și a și început Feciōra să facă descoperiri în minuni în orașelul Lourdes, și s'a înălțat puternicul și strălucitul sanctuariū al Nepețatei, la carele în urma mijlocirii ei se se-văresc încă și acuma zilnic minuni, cari sint potrivite, să combată necredința zilelor noastre. Atătea dovedii mari de ale bunătății a împărtășit Dumnezeu în decurgerea acestor cinci zeci de ani la blânda mijlocire a Feciōrei; și așa dară să nu putem ore spera, că scăparea noastră e mai aprăpe, de cum credeam? Și acesta cu atât mai virtos, că pe cum învață esperința, pare a fi legea proniei dumnezeesci, că Dumnezeu e mai aprăpe, unde primejdia e cea mai mare. Curând vine și nu zăbovesce timpul, și zilele lui nu se vor îndelunga, și va milui Domnul pe İacob și va alege încă pe İsrail.²⁾ Și așa avem sperarea, că nu după multă vreme vom pute, să strigăm: Sfărimat-a Domnul jugul păcătoșilor. Odihnit-a, cel ce a sperat, tot pământul strigă cu veselie.³⁾

Ăra cauza cea mai de căpetenie, pentru carea dorim, ca tubileul de cinci zeci de ani de la promulgarea conceperii celei nepetate a Mariei ca dogmă de credință să trezescă în lumea creștină o rivnă nouă și neobișnuită, e dorința Noastră, ce o esprimasem în enciclica Noastră de deunăzi, ca toate să se înoescă întru Christos. Căci cine nu vede, că nu este mijloc mai sigur ca prin Maria spre a uni pe toți cu Christos și spre a dobîndi printr'insul desevășita primire de fi, ca să fim fericiți și nepetați înaintea lui Dumnezeu? Dacă întru adevăr s'a zis Mariei: Fericită e, carea a creșut, că va fi sevășirea celor zise ei de la Domnul,⁴⁾ anume că ea va lua în pântece și va nasce pe Fiul lui Dumnezeu; dacă ea deci a primit în pântecelul său pe acela, carele este însuși adevărul, pentru ca el, născut fiind într'un chip

de totului tot nou și printr'o nascere nouă, nevădit fiind după firea sa; vădit făcându-se întru firea noastră,¹⁾ ca Fiul lui Dumnezeu făcându-se om să fie urzitorul și sevășitorul credinței noastre, urmază în chip neapărat, că sfința lui Maică, după ce așa s'a făcut împreunălucrătoreea tainelor dumnezeesci, are să se socotescă și ca păzitoreea lor și după Christos ca temelul cel mai de frunte, de-a-supra căruia are, să se desevășescă prin toate veacurile zidirea prin credință.

Ori dără n'ar fi putut Dumnezeu, să ne dea pe învitorul neamului omenesc și urzitorul credinței pe altă cale, fără numai prin Feciōra? Dară a fost sfatul proniei dumnezeesci, să ne dea pe Dumnezeu-omul prin Maria, carea umbrită fiind de sfințul Spirit, l-a purtat în pântecelul său; de aceea n'avem altă alegere, fără numai ca să primim pe Christos prin Maria. De aceea ori de câte ori se rostesc în sfința Scriptură profeții despre fițoreea noastră răscumpărare, în tot de una se înfățișează lângă Răscumpărătorii lumii și sfința lui Maică. El se trimite ca mielul, ca stăpânitorul pământului, dară din pétra cea din pustie; el odrăslesce ca o floré, dară din rădăcina lui İesse. Deja Adam o zărise în depărtare ca pe sdrobitoreea capului șerpelui și la vederea ei își șterse lacrimile cele pentru blăstăm, care-l lovide. La ea se gândise Noi în corabia cea mântuitoare, și Avraam, când a fost oprit, să jertfescă pe fiul său. În scara, pe carea se suia și se pogoriau āngerii, o văduse pe ea İacob; Moisi o cunoscuse în rugul, ce ardea și nu se mistuia; David o salutase, când cântase și săltase cu prilejul introducerii sieriului; Ilie în sfărșit o văduse în norul, carele se ridica din mare. Cu un cuvint, scopul final al legii și adevărul cel din prefigurări și profeții a fost după Christos a bună samă Maria.

Cu adevărat cel ce ăra în socotință, că Feciōra dintre toate a fost singura, cu carea Isus a petrecut în viață familiară trei zeci de ani ca fiul cu maică-să și a fost unit cu împărtășirea cea mai intimă a vieții, acela nu va pute, să se indoescă, că ea și nimeni altul ca ea pôte, să ne deschidă intrarea la cunoscința lui Christos. Cine a cuprins ore în chip mai adânc ca ea, Maica, taina născerii și prunciei lui Christos și mai pe sus de toate taina întromenirii, carea e începutul și temelul credinței? Ea nu numai a păzit și a cumpănit întru inima sa întimplările din Vitleem și din biserica cea din İerusalim de la aducerea lui, ci fiind de totului tot introdusă în gândurile și propusurile cele tainice ale lui Christos a trăit întru adevăr viața Fiului său. Nimenia n'a cunoscut ca ea pe Christos, și de aceea este ea ca nimenia altul adevărată călăuză și povățuitoare la Christos.

De aceea, în ce chip am amintit deja în trecăt, nici nu are nimenia putere mai multă de cât Feciōra acesta spre a uni pe omeni cu Christos. După cuvintul lui Christos „acesta este viața cea vecinică, ca să te cunoască pe tine singurul Dumnezeu adevărat, și pe carele l-ai trimis, pe Isus Christos“²⁾. ăra după ce noi prin Maria ajungem al

¹⁾ İer. 8, 15.²⁾ İsaie 14, 1.³⁾ İsaie 14, 5 urr.⁴⁾ Luc. 1, 45.¹⁾ S. Leo M. serm. 2. de Nativ. Domini c. 2.²⁾ İoan 17, 3.

cunoștința cea dătătoare de viață a lui Christos, cu atât mai ușor vom dobândi printr'însa și viața, isvorul și începutul căreia este chiar Christos.

Dară cât de mult vom fi apoi întăriți întru sperarea acésta, dacă cumpénim, cât de multe cauze puternice există pentru Maria însăși spre aceea, ca să ne mijlocéscă darurile acéstea!

Ori dóră nu este Maria Maica lui Christos? Dar atunci a ne este și nouă maică. — Acésta are să o țină fiesce cine ca un adevér fundamental: Isus, Cuvintul cel în-tromenit, este Răscumpărătorul neamului omenesc. Deci dacă el ca Dumnezeu-om și-a însușit aseménea tuturor celor alaiți ómenii un trup pipăit, atunci ca Răscumpărătorul neamului nostru a dobândit tot asemenea și un trup spiritual, tainic; și acest trup tainic e comunitatea celor ce cred întru Christos. Că „mulți un trup sintem în Christos.“¹⁾ Krá acum Fecióra a luat în pán-tece pe Fiul lui Dumnezeu, nu numai pentru ca să fie om în virtutea firii omenesci, carea și-o a însușit, ci și pentru ca prin aceea, că și-a însușit dintr'însa firea acésta omenéscă, să se facă Răscumpărătorul ómenilor. De aceea a zis păstorilor ángerul: Că vi-s'a născut voué astăzi Mântuitorii, carele este Christos Domnul.²⁾ În același pán-tece al Maicii preacurate a primit el trup și de o dată și-a însușit și un trup spiritual, carele stă din cel ce vor crede într'însul. Ast fel putem, să zicem pe dreptul: Când Maria a cuprins în pán-tecele său pe Răscumpărătorul, într'însul erau de o dată și toți acela, viața căroră era cuprinsă în viața Răscumpărătorului. Așa dară toți, căți sintem uniți cu Christos, și după cum zice Apostolul, „membre ale trupului lui, din carnea lui și din ósele lui.“³⁾ toți am ieșit așa zicénd din pán-tecele Mariei ca un trup, carele este împreunat cu capul. Pe dreptul ne chemám deci în chip spiritual și tainic fi ai Mariei, și ea este maica nóstră a tuturor: adevérat că maică după spirit, dară totuși cu adevérat maica membrilor lui

¹⁾ Rom. 12, 5.
²⁾ Luca 2, 11.
³⁾ Efes. 5, 30.

Christos, cari statem noi.⁴⁾ Preasfinta Fecióra e deci Maica lui Dumnezeu și maica ómenilor, — Nu sufere indoéla că ea pentru acésta va cerca tóte, ca Christos, „capul trupului bisericii“,⁵⁾ să verse întru noi ca întru membrele sale tóte comorile darurilor sale, mai pe sus de tóte ca să-l cunoșcem și „să viám printr'însul.“⁶⁾

De gloria sfintei Născétorei de Dumnezeu se ține deci nu numai aceea, că ea Fiului unuia născut al lui Dumnezeu, carele avea, să se nască cu membre omenesci, l-a împărțit o parte a trupului său,⁷⁾ pentru ca din acésta să gătéscă o jertfă pentru mântuirea ómenilor, ci și aceea, că ea a luat asuprá-și slujba de a păzi, de a nutri Mielul acésta de jertfă, ba de a-l și duce la timpul său la altariul de jertfă. Așa exista deci între Fiú și între Maică o împărțire nici odată întreruptă a vieții și patimii, și amindouora li-se potrivește cuvintul profetului: S'a stins întru durere viața mea, și anii mei în suspinuri.⁸⁾ Când a sosit deci sfârșitul vieții Fiului ei, a stat lângă crucea lui Isus ea, Maica lui, și anume nu ca améțită și abătută de durere întru vederea privilegiu celei îngrozitoare, ci cu spiritul mișcat de bucurie, că unul născutul ei se aduce jertfă spre mântuirea neamului omenesc; ba ea însăși a pătimit împreună cu compătimitore așa de vie, cât dacă ar fi fost cu putință, ea însăși ar fi răbdat pentru noi din tótă inima tot chinul Fiului său.⁹⁾ Prin împărțirea acésta în patima și dragostea lui Christos Maria s'a făcut vrednică de aceea, ca și ea pe dreptul să se facă înóitorea neamului omenesc celui pierdut,⁷⁾ și de aceea să se rínduésca și de împărțitorea tuturor comorilor darului, cari le-a cumpérat Christos cu mórtea sa și cu sângeréle său.

(Va urma).

¹⁾ S. Aug. L. de virginitate c. 6.

²⁾ Col. 1, 18.

³⁾ I. Ioan 4, 9.

⁴⁾ S. Beda Ven. L. 4. in Luc. 9.

⁵⁾ Ps. 30, 11.

⁶⁾ S. Bonav. L. Sent. d. 48. ad litt. dub. 4.

⁷⁾ Eadmeri Mod. De excellentia Virg. Mariae c. 9.

FEUILLETON.

ABBÉ LOISY.

Íată pe scurt doctrina învățatului abbé Loisy.

E interesant a ști că el nu vrea să fie teolog, el e critic istoric, cel puțin vrea să fie, dar de fapt trece la tot pasul în domeniul teologiei. Negreșit că vrea să apară teolog cel ce afirmă. — chiar și în numele criticei — că Isus-Christos n'a fost conștiință de divinitatea sa; că s'a înșelat pe sine și a înșelat pe alții cu privire la timpul venirii împérații messiane; că n'a propovedit nimic din ceea ce teologii țin azi de *esential* în creștinism și biserică; că Evangeliile nu ne dau *istoria adevérată a vieții, morții și învierii* lui Isus din Nazaret etc. — Nu numai că să țin tóte acestea de domeniul teologiei, ci sint părți esențiale a aceleia.

Abbé Gayrand polemiséză apoi din punct de vedere teologic, și arată cât de considerabil greșite sint párerile lui Loisy.

Nu țin de necesar să reproduc și párțile acelea, căci scopul meu a fost să rezum numai doctrina zisului învățat. ca să cunoșcă și cetitorii noștri ce „crimă“ a săvârșit Roma, când a condamnat scrierile lui Loisy. Între cetitorii noștri cred că nu s-ar afla de cei cari să simpatizeze cu teoriile acestea, mai ales acum, când însuși autorul a recunoscut calea greșită pe care a apucat.

De alt fel — după cum am zis la început, ideile lui Loisy nu-s originale. El nu face altceva decât desgrópă o veche teorie germánă, de origine protestantă, cu privire la primele origini ale creștinismului, și acésta a îmbrăcat-o în vestmint evoluționist, care azi e la modă pe tóte terenele.

Dar câte ast fel de teorii n'au mai cercat să sgdue credința, să nimicéscă biserica cercând să elatine credința în divinitatea lui Isus și în autoritatea s. scripturii a N. și V. Testament. — deopotrivă. De când raționalismul a devenit iraționalism, de când mințea omenéscă a început să credă că ea e Dumnezeu, avem un șir întreg de ast fel de teorii, cari tóte au făcut svon și gălăgie — illo tempore — și au înstrăinat pe ómenii de biserică, dar cari au trecut cu moda de odată. — disprețuite și declarate fie care de absurde — la ríndul său de teoria următoare.

Samuel Raimar pe la 1774—78 íesă cu „teoria fraudis.“ în sensul căreia Isus a fost un impostor ordinar, învățatului sei, și tot creștinismul e o înșelăciune popéscă; Ioan Solom. Semler (1725—91) pășește cu teoria acomodățiunii, în sensul căreia Christos deși cunoștea adevéru, s'a acomodat în învățătura sa credinței iudaice; el a admis nastere și minuni numai pentru că Judeii credeau în acestea, ca să-i atragă pe partea sa. — Așa dar tot un fel de înșelăciune și asta.

Filosoful Kant să face și teolog și spune că legea nouă nu e desăvârșită, căci Isus a admis multe greșeli iudaice.

Vine apoi un alt curent care admite bună credința autorilor sacri — atât în L. V. cât și în L. N. Cei ce urméză înse-

Unirea Románilor Macedoneni cu biserica Română.

(Continuare din Nr. 7.)

După ce am relatat în treacăt suferințele Bulgarilor, îndurate din partea ebnismului, să ne întórcem acum privirile la mișcarea culturală a Románilor noștri Macedoneni și să relevám atitudinea, ce au luat-o agenții grecismului față de noi.

La început au considerat-o ca neseriósă și nefundată, nedându-i nici o importanță, ca fiind ceva trecétore acésta mișcare nebunéscă a paleovlahilor sau a Cuțovlahilor, cum ne porecleau în deriziune acești palicari.

Cu timpul înse vedénd că mișcarea Románilor la proporțiuni mari și limba grecéscă este alungată din șóțele comunale ca netrebnică și înlocuită prin limba románéscă, s'au organizat în societăți (siloguri) și ajutați de Patriarhie au jurat mórte cauzei románești.

În adevér, lupta începe a deveni aprigă între ei și primii noștri luptători, cari nu s'au dat îndérat de la ori-ce amenințare sau ademenire viclenă din partea Prelaților și agenților greci; — de óre-ce ei luptau pentru un ideal sfânt, pentru emanciparea limbii și bisericii; au înfruntat cu bărbăție de la început tóte pedecile, tóte amenințările, tóte persecuțiunile, în tocmal ca primii Apostoli și martiri ai creștinismului, cari luptau față de păgânism.

Observând, că primul institutor Român Athanasescu n'a fost intimidat de a părăsi șóla; observând, că și în alte comune románești ca: Ochrida, Crușova, Vlaho-Clisura și Gopești s'au înființat șóli románesci, au fost cuprinși de o furie nebunéscă

acésta direcțiune vrea să vadă numai ceea ce e *natural* în s. scriptură, El să îngrozesc de minuni, și cercă diferite căi prin cari să le spună ca fapte naturale. I. Eichhorn, Bahrdt, Henr. Gottlob Paulus în restimpul dintre 1752—1851 au avut trecere cu teoriile lor naturaliste.

Cine nu a auđit de David Frid. Straus (1808—74) cu a lui teorie mitică? Influița lui să mai simte încă și astăzi.

Apoi iar pornește o altă direcție: privirile savanților, — criticilor acum — iar să întore spre autorii cărților sacre, dar nu ca să spună că au fost impostori, ci să nege că ei ar fi adevérații autori. Șóla critică Tubingică atacă mai întâi auctoritatea, autenția cărților sacre, pe acestea le ține de proveniențe târzie, scrise de necunoscuți, dar nici una de un singur autor. — Fragmente, epoche, diferiți autori, nu cei cunoscuți. Íată de unde a pornit s. Scriptură. — Ferd. Baur, Hilgenfeld, Volkmar au fost căpeteniile acéstei șóli. De acéștia să o apropie abbé Loisy.

Mai târziu criticii au început să se convingă că s. Scriptură e compusă din tot felul de doctrine străine: elemente iudaice, grece, persane, indiane, eghiptiane și câte numai ve puteți închipui tóte se află cu grámada în creștinism.

A venit apoi Renan și a reeditat cu nepricepere pe Strauss, mutând numele teorii din „mitică“ în „teoria legendelor.“ Faptele s. Scripturii, după acest apostat, sint legende. — Ómenii serioși înse între cari celebrul profesor din Berlin Harnack au dovedit absurditatea acéstei teorii. — Harnack apoi, el însuși, scornește o nouă

mai ales știind, că au perdit mult cu mișcarea Bulgarilor și acum ei știu prea bine, că dacă ar lăsa liberi pe Români a se instrui în limba lor națională, atunci idealul lor de panelenism este cu desăvârșire periclitat; iar averile bisericesci ale Românilor nu vor mai încăpea în buzunarele lor săci. — Se pun dar în acțiune, spre a înăbuși cu ori ce preț sentimentul național al Românilor. — Pentru reușita scopului lor infernal, organizează zic, siloguri. În diferite orașe mai însemnate, cu menirea a contra balansa acțiunea românească. — Aceste siloguri, având fonduri însemnate și ajutate de „Panelenichi eteria“ din *Athina* trimit institutorii și institutore prin comunele românești, dându-le ordine, ca să useze ori ce mijloace legale sau ilegale pentru înăbușirea propagandei românești în acele comune.

Pe de o parte institutorii, cari erau și sînt încă adevărați agenți politici, iar nici de cum luminătorii tineretului, au întreprins o gonă teribilă în contra învățătorilor noștri de a părăsi școala; iar pe de alta Prelații în frunte cu ceta preoțescă și călugărescă, falși și plini de ipocrisie și vicieșug profitând de prestigiul și prerogativele ce aveau și au încă din nenorocire, de a reprezenta comunitatea creștină pe lângă autoritățile Imperiale, instigau pe lângă demnitarul mare al Imperiului, că propagandiștii și școlile românești sînt un focar de corupțiune a societății creștine și periculoase intereselor Imperiului Otoman; de ore ce servesc interesele Austriei și Italiei.

Deși demnitarul turc cunoștea prea bine intențiunile și apucăturile acestor fețe bisericesci, totuși, din nenorocire, se găsea unul din ei, slab de înger; și din alte multe considerațiuni dedea credințelor delatiunilor călugăresci, satisfăcându-le dorința prin ordine severe către institutorii Români de a părăsi școala; iar notabililor Români de a se debarasa de ideea periculoasă a românismului, amenințându-i cu pușcărie și exil.

Românii, departe de a se intimida de asemenea ordine obscure și ilegale, nu se dedea învinși, ci cu un curaj eroic se adresa formal autorităților, că Prelații urmăresc scopuri politice, în favoarea elementului și dăunătoare statului Otoman; iar ei, ca Români de naționalitate nu urmăresc alta, de cât își apără limba și biserica de agenții greci.

teorie soră bună cu a lui Loisy: „teoria adausurilor și a evoluțiunii.“

Astăzi singure aceste două trăesc: a lui Harnach și a lui Loisy, — să înțelege, cea dintâi între protestanți, a doua între clerul tiner din Franța a început să cucerească, Acum, că Loisy a recunoscut calea greșită pe care a apucat, se va pune curînd său mai târziu capăt și curentului a cărui suflet a fost. — Ori cum ar fi înse e sigur că peste 100 de ani vor fi acestea teorii morțe, ca și înaintașele lor, pe când credința creștină păzită de biserica catolică, va rămîne tot atât de tare, de curată, tot atât de neabătută de teorii dușmane, după cum neclintită rămîne petra pe care-i zidită biserica. „Porțile iadului nu o vor învinge!“

Alfus.

Mulți institutorii și fruntași Români la începutul mișcării au înfundat închisorile turcesci ca ore când Apostolii Petru și Paul; dar Pronia cerescă îi întăria și din închisorii ieșeau oțeliți cu puteri nouă, ducînd mai departe lupta națională.

Cităm aci numai o parte din numeroșii luptători, cari au fost arestați în închisorile turcesci: Iacob Dimonia, Risti Coe, Colea Adam, Vanceu Dimonia Stasi Dafina și Filip Apostolescu institutorul toți din Ochrida.

Dimu Cuși, George Dimca, Cociu Biju, Cocia Trăpce, Iancu lui Cosmu și Dimitrie Cosmescu institutorul toți din Gopeși.

Vulcan, Nărte, Ciomu, Nestor și Spiru Popescu institutorul din Moloviște.

Fruntasul între fruntași Gh. Maghiar din Perlepe; și mulți alți Români și institutorii din comunele: Crușova, Clisura, Nevésta, Belcâmen, Nijopole, Corcea, Târnova, Magarova Samarina etc. etc.

N'a fost de ajuns atîta persecuțiune desfășurată de Prelații greci, cari s'au năpustit ca fiarele asupra a tot ce era și este încă românesc; ei în înțelegere cu Inspectorul lor școlar Anastas Pihion (român renegeat din Ochrida) și cu silogurile grecesci au organizat comploturi în contra unor institutorii ca: George Ghica din Clisura și în contra Inspectorului școlar de atunci, Apostol Mărgărit, după cum și astăzi se svonește, că ar fi complotând la viața actualilor inspectorii școlari Lazar Duma și Ionescu.

Vom dovedi la timp că, n'au reușit la nici un complot, afară numai, că institutorului Gheorghe Ghica urmărit de agenții prelatului din Castoria, pe când se reintorcea în comuna Clisura cu ordin formal de a redeschide școala, a cădut victima românismului, străpuns de glonțe nenorocitul Musa (albanez musulman) păzitorul institutorului Ghica și găvazul nemuritorului Apostol Mărgărit. În schimb însă și Musa a răpus doi din agenții greci.

Pe măsură ce Grecii nu conteneau cu persecuțiunile, membrii comitetului Macedo-Român din București desfășurau o activitate plină de energie și patriotism, încurajând cu fapta și vorba pe luptătorii noștri; — iar guvernul Român de pe atunci, vedînd ura grecescă, desfășurată în contra națiunii române, a luat afacerea în serios, acordînd o subvenție pentru deschiderea de noi școli în mai multe comune.

Acum lupta devine și mai înverșunată. — Grecii turbéază, nu mai știu ce măsuri să mai ia, căci vedeau, că în interval de câți-va ani românismul a progresat.

Între anii 1880—84 organizează numeroase cete de bandiți periculoși, cari aveau misiunea de a nimici prin teroare pe toți aceia, cari au curajul a se opune ideii panelenismului.

Aceste cete operați prin comunele românești. — Prelații din ordinele ortodoxei Patriarhiei lucrau pe lângă autoritățile turcesci. — Inspectorul școlar în frunte cu alți grecomanii organiza în secret o mișcare revoluționară; iar scribii lor împănau ziaristica Europei, cum că în Macedonia este o adevărată anarhie, o nesigurantă complectă, populațiunea grecescă (?) este asasinată, măcelărită de iataganul turcesc și jefuită de bașibuzuci; cerînd intervenirea puterilor Europene. — Cum fac Bulgarii azi.

În realitate înse ce era?

Populațiunea românească era terorizată de bandele grecesci. Aceste cete de brigandă erau bine organizate și răspândite în Macedonia, Thesalia și Albania. Dintre aceste cete, cari au desfășurat o teroare groznică printre Români, putem cita: ceta lui Catarahia, ceta lui Cole Ghiză, ceta lui Leonida etc.

Să relatăm în treacăt și operațiunile acestor bande de insurgenți greci și să lăsăm pe onor, cetitori să reflecteze puțin cine au fost Grecii și ce scopuri urmăresc azi sub masea ortodoxiei.

Ceta lui Catarahia, compusă din palicari, a desfășurat cruzimi mari prin comunele românești, bulgăresci și turcesci. — Printre numeroasele victime, cădute sub ascuțitul iataganului, populațiunea românească din comuna Moloviște a îndurat cele mai mari nenorociri. — Acest bandit, în ziua de 15 August (1880) pe când poporul se găsea la biserică, fiind Adormirea Maicii Domnului, își face aparițiunea cu ceta lui de palicari în comună și impresoră biserica.

Înarmat până în dinți și cu iataganul în gură se introduce cu câți va palicari în biserică și soméază poporul să stea liniștit, căci la cas contrar îi va măcelări pe toți în biserică.

Își pôte închipui ori cine momentele acelea de groză, cât de critice sînt vedîndu-se amenințat de revolver și iatagan. — În mijlocul țipetelor sfâșietore ale femeilor și copiilor de Români, banditul călăuzit de spion pune mîna pe perceptorul comunei, pe doi fruntași români, pe două femei și pe institutorul nostru Spiru Popescu, pe cari legându-i cot la cot în mijlocul bisericii, i-a condus în fundul munților, unde au fost supuși unor chinuri sîlbatiche.

Prisonierii noștri au avut nenorocirea să îndure aceste chinuri timp de 4 luni de zile, tachiși prin peșteri întunecose și umede, lipsiți de hrană zile întregi.

Un Macedonean Român.

(Va urma).

„Vremea“ și războiul japonezo-rusesc.

O dovadă mai mult, că românii pripășiți în redacția ziarului care combate așa de tare catolicismul, de teamă să nu scape pe Români din ghiarele Papei de la Neva, nu slujesc interesele ortodoxismului, ci a rusismului, — ne e un articol apărut în „Vremea“ de la 4 Faur n. Lăsăm în grija cetitorilor noștri să judece veritatea aserțiunii noastre și mutra extrem de ridicolă, ce o fac cei de la „Vremea“ când cercă să presinte Românilor din România liberă și independentă pe Muscali, ca apărătorii crucii.

Iată articolul din vorbă!

Crucea va învinge. Telegramme din sursă întru cât va dubioasă au lansat sciri sensaționale, ca să nu zicem premature, asupra rezultatelor de pe câmpul de luptă, din Extremul-Orient.

Victoriile neînsemnate, repurtate de armatele japoneze, au fost taxate de mari victorii de către aceia cari ved în elementul rusesc, nu numai pe așa numitul: Colosul din Nord, dar și pe reprezentantul cel mai vrednic al ortodoxismului.

Zicem că aceste sciri sînt premature, fiind că nu putem judeca rezultatul unei companii din atacurile prin surprindere în-

dreptate în potriiva unui vrășmaș redutabil, dar care nu s'a așteptat la un atac dugmănesc din partea aceloră cu cari se află încă în tratative prietenești.

Când armatele rusești se vor găsi față în față cu neputincioșii lor provocatori, când mijlocele de luptă vor fi de o potrivă favorabile celor atacați ca și celor ce atacă, atunci se va pute vedea că, un popor rezboinic și oțelit în lupte, nu se poate teme de hamăiturile îndrăznețe ale unei armate neofite, dar înzestrată cu un curaj ce merge până la înconștință. (Ruble! red. U.)

De alt fel, războiul ce se dă astăzi în Extremul Orient are o deosebită însemnatate.

Rasa galbenă, abia eșită din sălbăticie, se încercă să scuture de pe grumazii săi ceea ce numește dănsă jungla civilizației.

Renegând astăzi totela legitimă a preponderenței civilizației Europene, mănă tîrîta de virtutea succeselor — dacă va avea succese — rasa galbenă se va gândi la cuceriri, contând pe puterea sa numerică, în contra forței intelectuale.

Iată aceea ce Rusia se încercă să oprască, iată de ce riscă bani și omenii la sprijinul unei idei.

Și statele care se încercă, în vederea unor succese efemere politice, să zădărnicescă acțiunea Rusiei în Extremul Orient, săvîrșese o crimă patentă, chiar în contra propriei lor existențe ca state.

Noi, Români, ca creștini ortodoci, nu putem dori de cât triumful *Crucei* în lupta ce se dă astăzi pentru triumful cauzei creștine. (Grozav. red. U.)

Adaugem de tuchiere, că tot în acel număr, vorbind de liturgia greco-uniară celebrată la Sf. Ion în catedrala catolică din București, de care am făcut pomenire în un nr. trecut, dnii de la „Vremea“ scriu: „am putut de curînd să vedem aceea nerușinată mascaradă de la catedrala Sf. Iosif, când popii arhiepiscopului catolic au parodiat în vîd și auzul tuturor sfînta slujbă a bisericii ortodoxe.“

În câți va numeri mai târziu, un simbrîș, ce subscris „Baba Novak“ scrie un articol despre „uniari“ în care plus că dovedește o ignoranță mare, mai amenință să scotă pe toți uniarii din țară.

Și omenii ăștia se pun de apărători ai naționalismului și ortodoxismului în România? Pfu!

Sancta simplicitas!

O vorbă sinceră. Să vorbim deschis! Confrății de la „Révașul“ țin să facă unele reflexii generale la articolul nostru din nr. 7 în cauza ajutorului de stat. În butul acestor reflexii susținem aserțiunile noastre în tota întregimea. Da, „lamentăm“ acum, că n'am fost împărtașiți din ajutor, strigăm din toate plămănilor contra „împărțirii ilegale“ a lui și deplângem „demoralizarea“, de care zicem că e cuprinsă preoțimea, ca de o bolă rea. Dar, la anul, de se întâmplă să fim trecuți cu cel puțin 100 cor. tăcem pitic, și redactorul „Unirii“ poate aștepta scrisori, că nu-i trimite nime.

N-am dorit aceste destăinuiri, dar dacă ni s'a făcut silă, le punem pe hîrtie, ori cât de reu ar ustura pe cei păcătoși, cei buni de sigur ne vor da dreptate.

Seim toate scrisorile cari soseală la noi, cînd cu vidimarea cutelor din partea solgăbiraelor; mai mult, avem mîndria a spune, că noi am pornit cu tota tîria lupta contra acestei ilegalități și ofense aduse Ordinariatelor. Anul viitor ordinul acesta a fost retras. Nu ne gîndim, că măsura acesta s'a luat, ca urmare a pășirii noastre. Conștatăm faptul.

Conșținem personal pe toți preoții acela, cari au refuzat ajutorul: unul singur a rămas consecuent până în sfîrșit. Cetalalți și-au tras pe samă. Odată scriam mulți contra împărțirii ajutorului, apoi din ce în ce tot mai puțini și tot de una numai de acela, cari nu-s împărtașiți. De ce?

Tot atunci, la insistența celor neîmpărtașiți. Sinodele protopopesce, aprupe din toate districtele au luat hotărîrea, că cei împărtașiți din ajutorul de stat să deie 10% pentru crearea unui fond, din care să se ajute și cei neîmpărtașiți din visteria statului. O, era pe atunci entuziasm colosal. Urmarea? da, pricep, doriți să spun, că după ajutorul de cor. 514 mil. împărțit de stat în ultimii cinci ani, fondul subsidiar a primit cor. 51,400. — statoritele 10%. — da de nuda! n'au dat chiar acela, cari au pus la cale hotărîrea aceea. Iată dar cum sîntem noi de consecuenți! Cum așteptăm să ne pice pearsa în gură, dar din a noastră parte nimica nu facem. Au dat puțini preoți, cari mai aveau sentiment de dragoste, față de colegii într'adevăr neîndreptățiți, deși toți ar fi fost datori să deie; cei buni, pentru că nu s'au căcinit nimerul, iar cei păcătoși, ca să-și liniștescă conștința. În chipul acesta fondul subsidiar a rămas să se alimenteze de cele 10% după stipendiile de liturgii și de câteva sume bagatele dăruite de unii și alții sub feburii titlii, și în loc să se fi ridicat la cifra de 60 mil., cât urma după hotărîrile „unanime“, de abia face 5000 cor. și cu toate acestea... tota lumea e contrară preoțimei, nime nu o pîrtinesce! Dar să nu se uite vorba: Ajută-te însuși și Dumnezeu te va ajuta!

Noi nu ținem să facem curte nimerul, și avem defectul — așa se judecă azi, — de a fi sinceri în vorbă, de aceea afirmăm, că dacă azi să împarte nedrept ajutorul, în parte însemnată e de vină preoțimea. În nr. 6, un preot afirmă, că scie preoți, cari și-au oferit scola confesională, statului, numai ca să primescă ajutor; iar ca resunet la asta, un altul ne scrie, că scie preoți, cari își conduc advocați, cu cari se presintă la fișpani și chiar la ministri, cerșind protecție. Iată dar cum se face iluzorie propunerea Ordinariatului, care an de an pregătește cuvenitele conspecte, despre suma ce e de a se da fiecărui preot!

Dar se terminăm, căci ne dore sgan-dărirea acestor rane. În luna Maiu se va ține sinodul arhiepiscopal, atât de mult dorit și cerut de toți. Mai bun prilej nu se poate, ca cei necăjiți să-și spună nečasurile și să cerce a le vindeca. Vom vedea, cine va talmăci sinodului durerile preoțimei și ce medicină vor recomanda, pentru vindecarea rului.

Noi dorim din inimă să se găsească medicina cea mai bună, care să ardă rîul din rădăcină. Dar medicina acesta de n'ar rămâne numai pe hîrtie!

Naționalismul bisericii ortodoxe. O nespuse, față (!) a neuniților e că, biserica lor e națională, în opoziție cu biserica catolică care e cosmopolită. Articolul nostru despre stările din Macedonia ilustrează în de ajuns chestia acesta. Nu strică să mai adaugem și ceea ce scrie fola „Românul de la Pind“ despre fanatismul patriarhului din Constantinopol, care publică scrisoarea trimisă părintelui Teodor Constantin din Bitolia, de către noul metropolit al Pelagoniei și prin care îi face cunoscut hotărîrile luate de patriarh și sinodul grec din Constantinopol. Patriarhul e hotărît să-l *caterisescă* (escomunice) pe preotul român dacă acesta nu se va căi de fapta sa. Vina sa e cunoscută: *s'a declarat de Român și slujesce românește în familie.* Atît și nimic mai mult. Acel, cari mai aveau o umbră de bănuială despre sentimentele patriarhului grec, acum pot să fie pe deplin edificați în această privință.

O, e foarte limpede rolul politic și șovinistic a Patriarhiei: Românii din Macedonia trebuie opriți de a se închina în limba lor, spre a fi cufudați mai ușor în marea grecească.

REVISTE.

Roma. În timpul din urmă Sfîntia Sa a primit în audiență pe msgrul *Bartolini* profesor la seminariul Apoliinare din Roma. Acestuia i-a legat de inimă să învețe pe teologi catehesa, căci azi sînt rare catehesesele bune. Nici catehismele nu-s de trebă, căci nu sînt acomodate priceperii copiilor, deși acesta e lucrul principal.

Războiul ruso-japonez preocupă foarte tare pe Sfîntia Sa. Prin secretariul de stat a adresat două note diplomatice atît guvernului rusesc cât și celui japonez, prin care le rîgă se cruce misiunile ce se află în Mandjuria și Japonia.

Francia. *Loisy* s'a supus Congregațiunii, înse nu așa cum se cade. El vrea să arete, că din punct de vedere critic, totuși și aserțiunea lui ar ave drept. Congregațiunea biblică, înființată de Leo XIII îi combate toate argumentele, el înse tot nu se supune de ajuns. Nu ne mirăm căci superbia îl va pute duce până acolo, în cât să nu se supună nici cînd, dar pentru aceea greșele lui tot greșele rămân.

Rusia. Ministerul de externe a trimis Vaticanului notă diplomatică, în care îi anunță, că a întrerupt relațiunile oficiose cu Japonia și i-a declarat război. Nota i-s'a adresat Papei nu numai întru cât este cap al Bisericii, ci și ca unui suveran. Împrejurarea acesta a supărat pe ambasadorul Italiei din Petersburg, care a și interpelat pe ministru, cum de s'a făcut

acosta? I-s'a răspuns: La ordinul Țarului. Vedem deci, că nu numai principii catolici, ci și alții, între cari numărăm pe împăratul Germaniei și pe Țarul Rusiei, recunosc, că statul papal nu e posesiunea legală a familiei de Savoia.

Cătră P. T. Cetitori!

Din nou rugăm pe On. Abonenți, cari sînt încă în restanță cu abonamentele de pe anii trecuți să binevoiescă a le trimite fără amîinare, avînd și noi cele mai mari lipsuri.

Administrațiunea.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Prea Stimata Doamnă Amalia Grama locuitoare în Blăș și mare proprietară la Giulaș, a dăruit pentru Biserica gr-cat din Giulaș trei icone mari și frumoase pentru care frumos dar și pe această cale i-se aduce, cea mai respectuoasă și ferbinte mulțămîntă. — Tot pentru Biserica din Giulaș a fost dăruit și Domnul Alesandru Filip fost comerciant în Blăș asemenea trei icone mari și frumoase; iar poporeni: Ioan Mogoș a cumpărat pentru Biserica risticignirea Domnului nostru Iisus Christos cu 7 cor. George Cristea, un stichar alb cu 10 corone, un luminar mare de lemn cu 6 cor. Ana Buda n. Nistor, o veduvă bătrână și în stare materială modestă, nu epatrăfir în preț de 10 cor. alte câte va femeii din comună, o măsărită albă pe pistol în preț de 4 cor. Taturor acestor binefăcători în numele poporului gr-cat. din loc. li-se aduce sinceră mulțămîntă. Giulaș la 14 Febr. 1904. *Basilii Folea*, paroch.

Fondul subsidiar al preoților a primit următoarele sume de la preoții împărtașiți din ajutorul de stat. dorim ca acestia să nu fie cei din urmă: *Anrel Pop*, Jucul sup. 30 cor. *Mihail Iliș*, Aiton 30 cor. amîndoi din Tr. Coșocna. *George Florian*, Sânger 20 cor. *Niculae Solomon*, Ludoș, 20 cor. *Ioan Boeriu*, Lechința. 15 cor. toți din Tr.

Hotelul „Univers“

trecut în proprietatea dlui

CAROL NAGY,

reparat și aranjat radical și iluminat cu

— lumină Auer —

se recomandă atențiunei publicului, ce cercetază orașul nostru.

Mîncări gustuóse,

Beutură bună,

serviciu prompt,

— prețuri moderate. —

Ludoș, *Gavril Ciobotar*, Ghimeș, Tr. Giurgeu 20 corone.

Vestă bună. Ni se scrie: „Tinerimea română inteligentă din Fărău — Turdașul-român și jur. în 9 Ian. n. a. c. aranjat o producțiune declamatorică teatrală împreunată cu joc, în localitatea școlii, în favorul bisericii gr-cat. din loc. Resultatul a fost pe lângă bucuria deplină a tinerimii, poporul și tineror participanților și încasarea sumei de 44 corone venit curat în folosul bisericii noastre gr-cat. din Fărău.“

Biserica din Cluș a primit un frumos dar. O damă i-a lăsat prin acte în regulă o casă în valoare de 10 mil. sîntem veseli de această scire, care ne face să sperăm, că în viitorul cel mai apropiat parochia noastră din Cluș va ajunge în plăcuta poziție de ași ridica o frumoasă biserică potrivită capitalei, Ardealului. Dumpezeu să ajute!

„Cântec“, e titlul unui elegant volum de poezii, datorite dlui prof. *Emil Sabo*. Sînt versuri lirice pline de dragălașie, menite să reamintescă în inimile cetitorilor sentimente. Esecutarea tehnice e neîntreținută. Prețul 1 cor. se pot procura de la autor din Blăș.

De ale meseriașilor noștri. Duminecă în 14 Februar și-a ținut „Societatea meseriașilor din Blăș.“ I-a adunare generală ordinară, sub prezidiul prof. *Gavril Precup*, zelosul președinte. A fost cercetată deuntrușos număr de măiestri, sodall români și unii membri din inteligență. Din raportul comitetului ținem să remarcăm următoarele date: Societatea și-a început activitatea la 12 April 1903. Cu 31 Decembrie 1903 a avut 5 membrii fondatori, 6 pe viață, 77 ordinari și 10 ajutători. Membrii fondatori sînt: Excelenția Sa Dr. Victor Mihályi, Inscripțiile Sale Dr. Vasile Hossu episcopul Lugosului și Ioan M. Moldovan, preposit capitulat. Dr. Ang. Bunea, canonic, Dr. Isidor Marcu, canonic Dr. Iuliu Maniu advocat archidieceșan; membrii pe viață: Stefaș Pop, canonic, Gavril Precup profesor, Eugen Bian notar în Făget; George Vlăssu capelanu castrens în Agria, Ștefan Oitău măiestru împlar în Blăș și Vasile Solomon măiestru cojocar. — Cu ocaziunea adunării generale a intrat ca membru fondator: Ioan F. Negruț profesor ca membru pe viață A. C. Domșa redactor — Societatea are și o bibliotecă cu peste 100 volume cărți, local aranjat cu sală de lectură. Averea societății cu 31 Decembrie face în numerar 542 cor. 68 fil., în mobilat 518 cor. 64 fil. la oialtă 1061 cor. 32 fil. — Iată nu începui bun; datele ce le prezintă raportul comitetului ne face să credem, că societatea meseriașilor prin o conducere înțeleptă va aduce bune róde și va ridica și întări clasa noastră mijlocie. Ar fi de dorit ca și inteligența noastră să-i deie tot sprîjinul său moral și material.

Academia română își va începe sesiunea din acest an la 8 Martie n. Spre acest scop membrii au și primit invitările de lipsă.

Cine își iubește grădina și voiesce se aibă cele mai frumoase flori și mai bune legume, acela se cumpere semințele de la Edmund Mauthner furnisorul curței împ. și reg. în Budapeșt str. Rottenbiller 33 La cererese trimite gratis și franco un catalog ilustrat de 226 pag. Catalogul conține afară de cele mai renumite și bune semințuri, și o neîntreținută abundență în cele mai noue flori și legume.

Întrădever e interesant, ceea ce scriu morboșii mulțămitori despre Elsa-Fluidul lui Feller. Mai mult ca 60 000 de epistole de mulțămîntă și recunoștință au primit deja păsă acum, pregătitorul acestei medicini de casă, și mulți nu sînt în stare de ajuns a lăuda influința vindecătoare a Elsa-Fluidului lui Feller. Elsa-Fluidul lui Feller vindecă curând și sigur cele mai multe bóle, d. e. reumă, junghieri, durere de mijloc, dărere de stomac, cap și dinți, tnsă, răgnașală, neapetit, mistuire rea, nedurmire, slăbiciune, durere de ochi vedere debilă și alte multe bóle. Încă si acolo ajută Elsa-Fluidul lui Feller unde au făcut probe cu tot felul de medicini dar fără rezultat. 12 sticle, sau 6 sticle, duple trimite scutite de porto pentru 5 cor. singurul pregătitor *Feller V. Eugen* apotecar, *Stubica*, Centrale Nr. 82. (Comit. Zăgráb). Nicel dintr-o familie să nu lipsescă medicina această, de neîntreținută în influința ei de vindecare, la care deja mulți ómeni au săi mulțumescă sănătatea recăștigată.

Economii cari doresc să aibă o recoltă grasă să-și cumpere semințele de lipsă de la Edmund Mauthner furnisorul curței împ. reg. în Budapeșta str. Rottenbiller 33 Firma trimite, la cerere gratis și franco catalogul său de 226 pag. Prețurile și a semințelor celor mai alese sînt moderate. Cu deosebire sînt de amintit napil de nutret și diferitele semințuri de cereale.

Necrolog Ion V. Barcian, redactor și proprietar al „Controlor“ după un mozt îndelungat și greș a renansat în 20 Februar. în vréstă de 53 ani în al 12-lea an al căsătoriei. Repansatul s'a născut în Săbes a studiat jura, apoi după scurt timp a pāsīt pe cariera de ziarist colaborând la „Luminătorul“, „Dreptatea“ și în urmă edând la Timișóra „Controlor“. — *Carolina Gall* născ. *Stan nobilă de Boros-Jenő* propoșesă vécuvă în al 53-lea an al vécuviei, în etate de 89 de ani, după împărtașirea cu sfințele taine — a trecut la cele vecinice.

Odichnescă în pace!

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere de credit stă în legătură cu cele mai mari bănci din țară și esoperéză

— imprumuturi pe pămînturi și edificii —

cu cele mai favorabile condiții și cu cele mai ieftine interese, și anume pe termen de 10—70 ani cu 2% — 5%.

Credit personal cu garanți și obligație pe 5—10 ani.

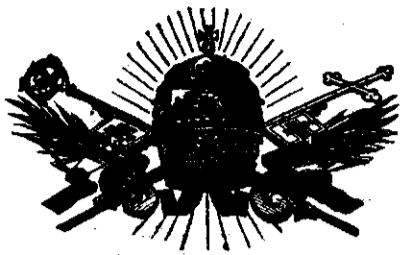
La funcționarii de stat, comitat și oraș, precum și la oficeri, credit simplu și fără giranți.

— La dorință servim cu informațiuni, rugând marcă postală. —

„PECUNIA“

întreprindere de credit Sibiu (Nagyszeben).

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Motu proprio despre musica sacră.

PIŪ PP. X.

(Fine).

VI. Despre organe și instrumente.

15. De și musica proprie a Bisericii este musica numai vocală, cu toate acestea se permite și musica însoțită de organe. În unele cazuri particulare, între hotărârile cunvenite și pe lângă considerările cuviincioase, vor pute, să se admită și alte instrumente, dară nici de cum fără de încuviințarea specială a Ordinariatului, în ce chip prescrie *Caeremoniale Episcoporum*.

16. În ce chip cantul are, să fie lucrul de căpetenie, așa au organele ori instrumentele numai să-l spriginescă și să nu-l înădușe.

17. Nu se iertă a permite cantului preludii lungi ori a-l intrerumpe cu bucăți de intermezzo.

18. Sunetul organelor în acompaniarea cantului, în preludii, în interludii și în alte asemenea are să fie executat nu numai după propria fire a instrumentului, ci să se împărtășească și în toate însușirile, cari le are adevărata musică sacră, și cari le-am amintit mai la deal.

19. E oprită în biserică folosirea pianofortului, pe cum asemenea și a instrumentelor sgomotose, ori line cum sînt tobele, toba mare, discurile, clopoțelele și altele asemenea.

20. E strîns oprit, ca în biserică să cînte așa numitele bande musicale; și numai în ore cari cazuri speciale, supunându-se în-voirea Ordinariatului, este iertat a se admite ore care număr restrîns de instrumente de suflat, care să fie ales cu discrețiune și în proporțiune cu spațiul, nu mai cît compoziția și acompaniarea, ce are, să se executeze, să fie scrisă în stil grav, cuviincios și întru toate asemenea celui propriu organelor.

21. În procesiunile, ce se fac afară de biserică, Ordinariul pôte, să permită banda musicală, numai să nu se executeze la nici un cas piese profane. Ar fi de dorit cu prilejuri de acestea, ca ajutoriul musical să se restrîngă la acompaniarea vre unei cîntări spirituale în limba latină ori într'a poporului, carea o cîntă cantorii ori congregațiunile evlavioase, cari ieau parte în procesiune.

VII. Estensiunea musicii liturgice.

22. Nu este permis, să se lege luarea aminte a preotului de la altariu mai mult de cîntare ori de sunete de cît de cele ce cuprinde ceremonia liturgică.

23. Preste tot e a se osîndi ca un abus foarte mare aceea, ca în funcțiunile bi-

sericesci liturgia să pară a fi lucru de a doua mână și așa zicînd pus în serviciul musicii, de ore ce musica e numai o parte a liturgiei și umilita ei servitoare.

VIII. Mijlocele mai de frunte.

24. Pentru ca să se execute în chip exact, cele ce s'au statorit aci, Episcopii, de cum va nu o au făcut deja, să instituescă în diecesele sale o comisiune specială compusă din persoane întru adevăr competente în ale musicii sacre, căreia în chipul, carele-l socotesc mai potrivit. să i-se încredințeze slujba de a veghia asupra cîntărilor, cari să se executeze în bisericile lor. Să nu pörte grije numai de aceea, ca cîntările ele de ele privite să fie bune, ci ca ele să și coröspundă puterilor cîntăreților și să se executeze în tot de una bine.

25. În seminarele clericilor și în institutele bisericesci, conform rînduelilor Tridentine, să se cultive din partea tuturor cu sirguintă și cu dragoste mai la deal amintitul cant gregorian tradițional, și superiorul în privința acesta să fie darnic întru îmbărbătarea și laudarea tinerilor săi supuși. În același chip, pe unde se pôte, să se promoveze între clerici întemeierea unei școli de cantori spre executarea polifoniei sacre și a musicii liturgice celei bune.

26. În prelecțiile ordinare din liturgică, din etică și din dreptul canonic, cari se țin studenților de teologie, să nu se trecă cu vederea a atinge punctele acelea, cari privesc în chip mai deschilinit principiile și legile musicii sacre, și să se cerce a desvârși doctrina cu ore care instrucție particulară referitoare la estetica artei celei sacre, pentru ca clericii să nu iösă din seminariu lipsiți de toate cunoscînțele acestea, cari döră sînt de lipsă la cultura bisericescă deplină.

27. Să se pörte grije de aceea, ca măcar pe lângă bisericile mai de frunte să se înființeze din nou vechile școli de cîntăreți, în ce chip s'a făcut deja în multe locuri cu rezultat foarte bun. Nu este greu clerului rîvnitoriu a înființa ast fel de școli până și la bisericile mai mici și la cele sătesci, ba el află într'insele un mijloc așa de ușor de a aduna în jurul său pe prunci și pe adulți, și acesta va servi spre dobînda lor proprie și spre zidirea poporului.

28. Să se pörte grije de aceea, ca să se susțină și înainteze în tot chipul cel mai bun școlile superioare de musică sacră, pe unde există deja de acestea, și să se concurgă spre a le întemeia, pe unde încă nu sînt. Este foarte important, ca Biserica însăși să se îngrijescă de instrucția măiestrilor, organizaștilor și cîntăreților săi, conform principiilor celor adevărate ale artei sacre.

IX. Închiare.

29. În sfârșit se recomandă măiestrilor de capelă, cîntăreților, clericilor, superiorilor seminariali, superiorilor din institutele bisericesci și superioritășilor din comunitățile călugăresci, parochilor și dirigătorilor bisericilor, canonicilor din capitulele colegiate și catedrale, și mai pe sus de toți Ordinariilor diecesani, să pörținescă cu totă rîvna reformele acestea înțelepte, de multă vreme

pofsite și de toți cu o inimă dorite, ca să nu aibă parte de dispreț însăși auctoritatea Bisericii, carea le-a rînduit de atâtea ori și acuma le légă din nou de suflet.

Dat din Palașul Nostru Apostolic din Vatican, în ziua s. Vergure și Martire Cecilia în 22. Novembre 1903., anul întâiu al Pontificatului Nostru.

PiŪ PP. X.

Am publicat — cu unele omiteri — scrisoarea acesta a Sfinției Sale, nu pentru că döră ea ar ave putere de lege și pe sama bisericii de rit grecesc, ci pentru că ar fi un lucru foarte bun, dacă cuprînsul ei pe lângă luarea în socotintă a diferințelor de disciplină și liturgie s'ar pune după putință în praxă și în biserică noastră, în carea în privința musicii sacre încă sînt de dorit multe îndreptări și îmbunătășiri.

O VÖCE.

Românii istrieni vorbesc mai multe dialecte. — Dialectul în care am scris colecțiunea și tatăl nostru e dialectul de la *Susnevița*.

Același dialect vorbesc: Susnievițanii, Vosolanii, Sukodruanii, (Submunteni), (adeca de sub muntele Maggiore). — Un alt dialect vorbesc Zeaneanii și împrejurimile sale. Un dialect mai fin vorbesc: Bardoianii, Gromniceanii și încă 4—5 sate romănesci.

Deosebire între dialectele acestea, nu e mare, dar totuși e destul de marcată. așa cît un străin, deși ar și un dialect dintre acestea trei, totuși nu ar pute să înțelegă bine pe cele lalte. — Zeaneanii vorbesc un dialect de tot greu, necultivat, dar exoresiunile și rădăcinile cuvintelor sînt celea mai bune dintre toate dialectele, ce se vorbesc în Istria. După aceea vine dialectul, de la *Susnevița* și din împrejurimile sale. Aici omul îndată pôte observa un dialect mai fin, mai plăcut, mai cultivat de cît la Zeane. Aici străinul pôte cunoșce omul de pe fisonomia lui, că-i „rumer;“ aici omul e un adevărat chip românesc, adeca sînt omeni frumoși, buni, glumeți; pe străin îl primesce mai bucuros de cît pe cel de neamul său. De aceea se zice, că „*Susnevița este centrul rumerilor*“ din Istria și dacă o să se facă cînd va ceva pentru români, prima öră o să se facă în *Susnevița*. În *Susnevița* se află și de present omeni, cari au banerotat cu averile lor, numai pentru aceea, că s'au luptat pentru existența naționalilor săi.

După aceea vine dialectul Bardoian și împrejurimile sale, cu 5—6 sate. Aceștia vorbesc dialectul cel mai frumos, cel mai plăcut, cel mai sonor și sînt „rumerii“ cel mai fantastici în Istria. Ei și Zeaneanii, și-au păstrat până în present portul lor național *rumer*. Causa, că ei și-au păstrat portul lor național *rumer* e, că Zeaneanii, se află la partea stîngă a muntelui Maggiore, ne locuit de nici un akt element străin, unde nime nu-i nepăciuesce, unde nu vin cu nimeni în atingere sau în contact, pentru aceea e lucru natural, că își

pot păstra mai bine obiceiurile, ca cel de la Susnievița, cari în continuu vin în atingere cu Croații.

Bârdoian și împrejurimile sale se află iarăși pe neșce ridicături, de dealuri, unde cultivă în cantitate mai mare vin și pome și sînt de tot izolați de alte elemente, dar și dacă ajung în coatingere cu cineva, vin cu un sânge frătesc în atingere și aceia sînt consăngenii noștri Italiani, cari tot de una ne au voit bine și ne doresc și în timpul present. — Așa dară au avut rumerii ocaziune de a-și pute păstra limba, datinele pe cum, și portul lor național. — De când, la Susnievița a fost imposibil de a pute păstra toate celea amintite mai sus.

Susnievița este un sat destul de mare și bine organizat, așezat la pîla muntelui Maggiore, de unde își are și numele, adică: *Sus* și *njivă*, (*njiva* = câmpie) așa dară Susnjivă = deasupra câmpiei ceea ce e și adevărat pentru că este așezată la pîla unui munte și deasupra unei mari câmpii, dar ca se potă mai ușor pronunța și să aibă mai frumos glas acel Susnjivă, din el s'a făcut Susjevița sau Susnievița.

Are bune căi în legătură cu marea și cu calea ferată, pe-o parte și alta se află elementul croat, periculos rumerilor din Istria și cu cari sînt neînecat în contact cu comerțul ș. a.

Dar deși se află atâtea deosebiri și diferențe între românii istrieni, totuși când străinul vine în mijlocul lor se află deplin fericit și ascultă cu mare plăcere și nesat, o limbă, care este așa zis o Zilă din l. latină, străinul este emoționat aflându-se în mijlocul lor, se nimește de frumusețea lor, de iubirea lor, ce o arată față, de străin, așa în cât nu e străin, care l-a cercetat, să nu-l pară rău, că trebuie să-l părăsească și să nu se intereseze pe viitor de el.

În general eu aș avea foarte mult de a scrie despre conaționalii mei istrieni, cea ce o se fac, după ce o să-l studiez, din toate punctele de vedere. — Spre scopul acesta se înțelege eu am lipsă de timp, dar, ca se pot dispune de timp, o se lasă toate funcțiunile ce le posed le present și o să mă jertesc spre binele și prosperitatea fraților din Istria. — O să mă apuc de muncă spre a pute ști din fir în pîr limba, ce o vorbesc românii din Istria împreună, cu subdialectele lor și cu toate schimbările, ce se pot observa în limba lor, — ceea ce pentru mine e foarte ușor. — Povestii se pot aduna cât se doarește. Săteanul rumer povestesc cu plăcere și bucurie, lucruri, pe cari le-a audit din trecut; se miră foarte mult, când vede, ca se interesează cineva, de lucrurile pe, cari el le povestesc. Toate lucrurile acestea, ce o să le adun, le voi publica întrun op, sub numele de „Memorii despre românii istrieni,“ iar opul o se fie dedicat acelei societăți, care îmi va da ajutorul necesar, spre a pute executa, această mare și sublimă idee. — Din venitul curat al acelu op și din alte colecte, ce o se facă românii, din Ungaria și din România (cel puțin eu sperez) ar fi, ca să se zidescă prima școală istro-română în Istria, recunoscută din partea statului.

De bună samă, că mulți domni vor lua ideile mele, de „idei fantastice“ și de imposibile, ori și în glumă. — Dar eu vorbesc, cu totă serioșitatea, ca și când aș

fi un om în etate deja, deși în realitate nu sînt încă. — Mărturisesc sincer: inima mă dore, când mă gândesc la trecut și la viitor..., cât de sublime idei am avut, adică de-a respândi lumina zilei, între întunecații frați; pe cum așteptă în minutul din urmă iertare un osândit, la moarte, ast fel așteptă frații mei un așa zis „Mesia“ care să-l elibereze de întunerecul, în care se află și care-l copleșește din zi în zi tot mai mult și mai mult; să le arete, să le demustre, că nu sînt numai ei pe pămînt, cu o ast fel de limbă și poreclă, ci există încă mulți, mulți frați, cari vorbesc tot aceea limbă, cari au tot aceeași poreclă de „rumeri“ și cari se trag tot dintrun sânge și a căror pestrămășii au fost prea glorioșii români.

Când s-ar afla un ast fel de Apostol în sinul rumerilor, care sa le documenteze, să-l instruescă în toate celea cu cari au rămas ei în dărăpt de cel alaiți români, atunci de sigur m'ași simți de cel mai fericit om de pe suprafața pămîntului și cu bucurie aș pute exclama, „Acum mi-s'a împlinit visul meu, acum pot să mor fericit!“

Unicui sum dintre acei 8000 de rumeri care am onorul de a declara Românii cu mândrie că scii ce sînt și-mi scii chemarea și am sentimente românesce, cu mult mai mari, cu mult mai sublime, cu mult mai nobile, cu mult mai sincere, de cât cum cred unii cunoscuți ai mei din România.

Dar cu părere de rău, la noi românii deși are cineva voe și ori și ce zel de a lucra spre binele și înflorirea neamului său, este imposibil: căci sau n'are mijlocele de lipsă, sau are mulți inimiți ș. a., în cât este silit, a se lăsa de toate ideile sale, de tot talentul său spre a se pute îngriji cum să trălească în viitor.

Inima mă dore, când mă gândesc la toate acelea înșirate până acum! Unicui sînt dintre confracții mei, care deși am vole a conlucra spre binele și prosperitatea confracțiilor, și dacă e de lipsă, a-mi jertfi chiar și viața pentru binele lor, totuși nu pot face tot, ce ar trebui și ce se așteptă de la mine. — Pentru aceea apelez la toți românii atât din Ungaria, precum și din România, cari doresc binele și înaintarea românii-istrieni, de a se gândi bine, bine, despre afacerea istro-română. A sosit momentul din urmă, ca se strigăm cu toți: „acum ori nici odată!“ dacă aseptăm încă 3—4 ani, am pierdut și restul fraților ce se află în peninsula Istria, sub numele de rumeri și ciribiri.

Lucrul e foarte ușor de a-l esplica: Inimiți au și la dreapta, și la stînga, oameni învețați nu au, cari să-l conducă pe calea adevărului. Mai de parte frații lor, adică românii cei alaiți, nu voesc nici să scie de ei; școle nu au, pe cum vedeți n'au nici un interes de a trăi în modul acesta. De se vor croatisa, primul punct e, că nu-i vor avé inimiți, în al doilea punct îndată o se le edifice școle și alte lucruri folositoare de cari au lipsă.

Vé asigur, dacă a-ți întreba, pe ori și care „rumer“ peste 3—4 ani toate acelea mai sus amintite, el desigur vi le-ar povesti tot ast fel, ca și cum vi-le esplic eu de present, — pentru că eu m'am putut în realitate convinge despre totă starea, în care se află confracții mei. Deci rog de a nu se lua ideile mele, ca greșite, ci patriotice și pline de adevăruri, ce le spun numai

întru binele confracțiilor noștri, cari se află în o stare neexplicabilă.

Frații noștri din Macedonia, sînt cu mult mai fericiti, de și se află într'un imperiu de jumătate barbar sau cel puțin locuit de barbari și totuși au școlile lor proprii, profesorii, limba lor. — Pentru ce se nu avem noi „rumeri“ din Istria, școlile noastre proprii cari nu ne aflăm în Turcia sau Asia, ci ne aflăm în culta Austrie, care aștește pacea în peninsula Balcanică. — Cum se pote acesta?

Este o rușine foarte mare, să se afle în Austria ast fel de ținuturi, unde nici în timpul de față, adică în secolul civilisării, se nu existe școli ca se potă învăța tinerii, ce sînt, ce datorință au față de patrie și împăratul lor pe cum și față de sine însa-și.

A sunat ora a 11-a pentru nepăsarea și neinteresarea de conaționalii noștri, cari spre nefericirea lor sînt aședăți așa departe de elementul român.

Deci fraților români de pretutindinea să nu ne întrecă în zel Bulgarii! Dără și noi putem dovedi pe cale pacimică culturală, că: „sângele nu se face apă!“ și că: „despărțit sau depărtat, fratele e tot frate!“

Andrei Glavina,
român-istriean.

Cele două fețe ale lumii.

Povestire prelucrată după L. Wesskirch.

(Continuare.)

Îova puse tasta cu prăjiturile pe masă și-și făcu de lucru prin chilie, tocmai mai bine perdelele cele albe de la ferești, se făcea a șterge pravul, se uita după prindătorea de musce. A ieși afară nu cuteza, și a rămâne acolo iar nu se încumeta. Ce avea să cante servitorea în casa de găteli? În sfîrșit intră și morăresa în luntre cu fața cea mai frumoasă de serbătore, și pune capet chinului ei. Ochii Linei fulgerau.

„Uite cât de frumușel ne-am fi adunat iarăși cu toții la olaltă,“ rîde ea în batjocură. „Móra asta-i curată mănăstire! Să nu se fi stricat Lina a casă la ei cu toți flăcăii, încă azi ar fi luat frunze în buze din casa asta.“

Morăresa își da totă silința, să arete, că nu-i supărată de vorbele Linei. Vorbiră serios și cu socotelă despre tómnă, despre culesul viilor. Vițele stau să se rupă de greutatea strugurilor în anul ăsta; de sêptămăni de zile stă vighitoriul ziua-nóptea la pândă, și țerani nu-i iertat să mērgă după struguri în viile lor proprii de cât în anumite zile și la ore anumite. În sêptămăna venitoare se va incepe culesul. Vremea se apropie tare de Novembre.

„Tu, morăresă,“ zice Petrea Halăul cu chibzuclă, „firesce că nu trebuie să fi așa cu mare îngrijire. Numai că ai prea multe mări pentru puținul vin, ce îl ai de cules. Eu înse în tómnă asta mă aflu în mare strimătore cu cele două vii mari ale mele. Și tocmai de aceea adică am venit la tine cu o mare rugare. Omeni buni de lucru, la cari să te poți încrede, scii tu, că mai ales la cules de vii, nici pe bani nu-i prea poți căpeta. Eu singur cu servitoriul și cu sertorea nu pot învinge lucrul. Dacă tocmești pe cineva cu bani, trebuie să fi tot cu ochii după el, că dacă nu îți dă strugurii la o parte și te fură. Așa dar tu mi-ai pute face

o mare plăcere, dacă ai vré să-mi dai ceva mână de ajutor pentru cules, nu intru atâta pentru lucru, înțelegi, ci mai virtos pentru ca să țină ore care-va rânduie în lucru. Ai aci două fete mari, pôte că de una te-ai poté lipsi pe vre-o câteva zile.“

Îovei îi bătea inima. Asta merge de-a dreptul la tîntă. Veđi bine, când i-și pune Petrea Halëul ceva în cap, atunci nu umblă mult cu fitica încóce și încolo. Numai cât chîiar pe Lina să o vrea! — Dar ce mai scii, pôte că îi place de oul acela de libut ce-l purta Lina între umeri în loc de cap, și și așa avea el tot de una gusturi deosebite. Și Îova își reținea rësuffarea, să auđă, ce-î rësponde morărésa. Trebuie că-î turbată de mánie, dar numai nu se arată, și chiar nici fața de sərbătóre nu și-o schimbă.

Să înțelege, că vecinii trebuie să se ajute la olaltă, rësponde ea, și nime nu-î va poté zice, că ea nu-î preventóre. Nepótă-sa, Lina, nu poté merge la lucru în casă străină, asta a trebuit să o fágăduescă ea tatălui fetei. „Dar apoi, iacă aici îi Îova, care și așa e întrecătóre la móră și numai din milă o am primit. Dacă va vré să-și misce puțin trupul la cules, ca să nu-î întëpenescă, bu-curos ți-o las.“

(va urma).

BIBLIOTECA UNIREI.*)

1. **Benhur** sau zilele lui Mesia, de Levis Valace, 2 v. 2-90
2. **M. Eminescu.** Studiü critic . . . . . —90
3. **Câte-va momente** din începuturile bisericeii rom. de C. Anner . . . . . —20
4. **Nume de familie** la românii din Ungaria, de A. Viciü. . . . . —12

5. **Din viața lui I. Micul** de M. Străjan . . . . . —16
6. **Albertina.** Povestire de Dr. V. Bojor. . . . . —30
7. **Cestiuni din dreptul bis. unite** p. I. II. 3-40

*) Aceia, cari vor comanda de odată totți 7 Nrii, îi primesc cu 5-50 cor. în loc de 7-98 cor.

Posta redacțiunii.

G. H. În nrl următor sper să-î fac loc.
R. C. Am dori să cunóscem și numele autorilor, din cari traduc.

Roma. A sosit cu bine, pôte în foia nrlui viitor.
I. Ș. Îți vom rësponde în particular.
Mă multor. Rugăm să nu se confunde redacția cu administrația foiei, — sint două osebite și cu osebite responsabilități.

Posta „Unirii.“

Mocira pe 1903. Zuzari pe 1903. Órda-de-sus pe 1899 pátrariul al II-lea și III-lea. Așteptăm restul, conform promisiunei. — Casina, *Beius* pe 1904 pátrariul prim. — K, Y, Z. pe timpul din I. juliü 1900, până în I. juliü 1901. *Démb* pe 1903. *Hollód* pe 1903 se u. II-lea. *Almaș, A.-Kosznács, Hidvég, Keresztelak, Marca, Porț, Somály,* pe sem. I. al an. 1904. *C. H. Roșia* pe 1904 sem. II-lea. *Hațeg* pe 1904. *M.-Ludoș* pe 1904 sem. I. G. I. *Orade* pe 1904 sem. I. Calendarul merge — G. M. M. *Beius* pe 1903 pátrariul Oct.—Decembre și 1904 Ianuarü—Martie. A. S. *Orade* pe 1904 sem. prim. Calendarul s'a spedit.

Editor și redactor rëspondëtor:

Aurel C. Domșa.

45 v. număr 1904. (11) 1-1

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 § a értelmében ezenel köz-hirrë teszi, hogy a megyesi kir. járásbírósağı 1894 évi 4981 polg. számu végzése következtében balázsfalvi Dr. Maniu Gynla ügyvéd által képviselt Balázsfalvi „Patria“ takarékpénztár javára Waffensmied János és társak Mardosi Iskások ellen 500 kor. — fill. s jác. erejéig 1894 évi Junius hó 21-én fogantatott kielégítési végrehajtás ujján lefoglalt és 1000 kor. — fillerre becsült következő ingóságok n m: Waffensmied János-nál: 2 ökör és 1 lószekér Roth János-nál: 1 bival tehén 1 csirkó 2 éves és 1 pár-papa nyilvános árverésen eladotnak.

Meiy árverésnek a Szentágotai kir. járásbírósağı 1904 évi V. 26 számu végzése folytán 500 kor. — tókekövetelés, ennek 1894 évi Január hó 28-ik napjáról járó 6% kamatai. és eddig ö-szesesen 140 kor. 32 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig a végrehajtást szenvedettek lakásán Mardos-köszéghenleendő eszközésére 1904 évi mártius hó 5-ik napjának délelőtti 10 órája knüzetkes ahh zavenni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivának meg. hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készenézfizetés melett. a leg-öbbit igérődek. szügség esetén beesáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő mások is le és felülfoglaltatának. a azokra kielégítési jogot nyertek volna. ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szentágotán 1904-ik évi Február hó 20-ik napján.

Molnár Sándor,
kir. jbirósági végrehajtó.

Comunicarea trenurilor

prin gara Küküllőszög (Blas)

(valabil din 1 Octobré 1903).

cătră	g a r a		de la
	Teuș — Tövis		
226	persóne	persóne	102
1246	mixt	mixt	215
755	accelerat	accelerat	904
252	accelerat	accelerat	1228
	Copșa — Kis-Kapus		
104	persóne	persóne	221
216	mixt	mixt	1243
905	accelerat	accelerat	734
1229	accelerat	accelerat	251
403	S ó v á r a d		
248	mixt	mixt	826 650

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

— întemeiată la anul 1868 —

în Sibiiü, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii),

asiguréză în cele mai avantagióse condiții:

contra pericolului de incendiü și esplosiune,
edificiil de ori ce fel, mărfuri, móbile, vite și produse economice etc.

— asupra vieții omului —

în tóte combinațiile, capitale pentru casul morții, asigurări de zestre, de copii, rente, pe viață etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de inmormëntare cu solvirea imediată a capitalului scadent.

Fonduri de rezervă și de garanție specială,
cu finea anului 1900: **1,303.572 cor. 15 bani.**

Valori asigurate contra incendiului: **72,420.299 coróne.** Capitale asigurate asupra vieții: **9,248.543 coróne.**

Pentru despágubiri de incendii: **3,003.550 c.** pentru capitale asigurate pe viață **2,738.793 c.**

Oferte și ori ce informațiuni se pot primi de la:

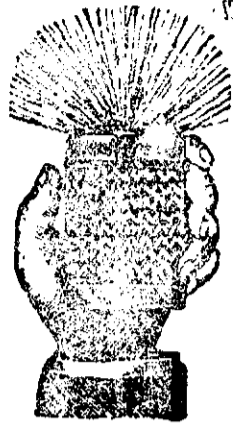
Direcțiune în Sibiiü, str. Cisnădiei nr. 5, et. I., curtea I.,
precum și de la subagenții din tóte comunele mai mari.

Agenturii principale:

în Arad, Brașov, Cașovia, Cluș, Timișóra și Fágáraș.

N o ũ!
Lampă electrică de busunar
 cu mecanism american

— indispensabilă pentru ori ce economie casnică. —
 Se pöte purta și în busunar, e durabilă, comodă și coröspundötöre.
 Ea fie care e de lipsă pentru luminarea chilieielor, treptelor, ambitelor și loca-
 lităților laterale.

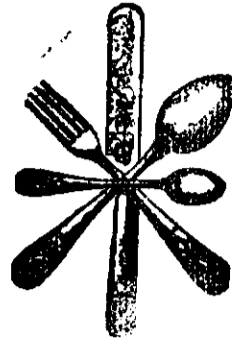
Pentru oficerii la eserecții, pădurarilor și vênătorilor pentru servitiu de nöpte e tare acomodată; pentru turiști sunt indispensabile, pentru medici și möşe cu ocașiunea visitelor de nöpte. În fabrice, mori, pivnițe și depozite unde se păstrează materiile esplosive, sunt de mare însömnătate, pentru cälötörö ce sosesc nöptea sunt neprețuite. Pentru economö este o bucurie. Nu sunt în urma ei picäturi de lumină pe padiment și covöre. Pe proprietari și economi îi păzesce de atacuri și foc; cu acösta te poți sui și noptea în poa unde se păstrează nutrețul. — E sigură contra focului. Se pöte tolosi de mai multe mi de ori și dacä cu timpul arde stratul, pentru 1-20 cor. subministrăm altul nou. **Prețul 4 cor.**

Cu reflector și linte măritöre esecutatä förte fin cu 5 cor.
 — **Strat de rezervă coröne 1-20.** —
 Se trimitt cu rambursä de
Stabilimentul Central alui IOSIF AUFFENBERG
BUDAPEST, Strada Proföta 5.

(56) 8-10

Un cäntar de bucätärie

— **gratis!** —

Din magazinul meü prea încärcat cu marfä trimitt pe länögä prețuri ne-cređut de ieftine

articoliil meü din argint de Mexico renumiți în totä lumea și förte plăcuți pentru soliditatea lor și anume:
 6 cuțite de masä 6 furcöte de masä 6 linguri de masä 12 lingurițe de cafea

6 cuțite de desseri 6 furculițe de desseri 1 lingurä pentru zamä 1 lingurä pentru lapte 2 sfeșnice de masä, elegante, de salon, töte din argint de Mexico,

46 bucäți töte la olaltä numai 6 fi. 50.

Pe länögä acestea se adauge gratis la fie care comanda un cäntar de bucätärie, care mäsurä precis pänä la 12 1/2 kilogrami, despre ce garantez.

Argintul de Mexico este un metal întreg alb, și pe din läuntru, despre a cäruä durabilitate și calitate escelentä ieu garanțä pe 25 ani.

Expedarea sä face din magazinul european pe länögä trimitterea înainte a prețului ori pe länögä rambursä.

Iosif Aufferberg's Centrale
 Budapesta VI., Strada Proföta 5.

Comandele se trimitt spedänd banii înainte säu contra ramburs.

57 8-10

(44) 14-20
 30 zile se lasä spre probä.
 Din incredințarea renumiților fabricanți de ceasuri america e Scott John, Mar-

litt și Holzer, cari voiesc sä-si facä populare fabricatele lor și în Europa și se dec un curs mai mare sistemul de ceasuri Rostkopf Markt. se trimitt contra ramburs ori trimittänd înainte

2-80 fi.

Un escelent ceas de busunar Anker Remontoir „Patent Scott Watch“ cu o construcție masivä de 36 öre cu un aparat de precisiune. Cu față de email Se dă garanțä de 5 ani. (La fie care ceas se dă gratuit 1 lanț aurit și articole de reclam.)

Celor ce nu le convine li se retrimitt banii.

M. I. HOLZER

mare deposit de ceasuri și juvaere.
 (Austria) Krakovia Dietelsgasse 66.
 Liferanțul öficiälilor de stat.

Prețcuranturii se trimitt la cerere gratis și franco.

Se cautä agenți.

Anunțul se pöte reproduce.

(29) 18-20

Fundat în anul 1789.

ERNEST KRICKL & SCHWEIGER,

liferanți de curte ces. și reg. pentru materie de mäsasä și ornamente sacre.

Viena I. Kohlmarkt 2. „la porumbul alb“.

Recomandä

ornamentele sacre, pregätite striet dupä ritul grec, ca de es. falöne, diaconale, sticharii, saecos, omöfor epigopation, mitre, mandil, plașanice, baldachine, prapori etc. cum și töte utenșiile și vasele sacre de metal ca disc, ciboriu, cruce, chivot, artoclasiö, tricheriü și diheriü, cadelnite, esrdole, sfeșnice, candelelabre etc. töte pregätite solid și cu prețul cel mai ieftin de fabricä.

Catalogöe ilustrate se trimitt la cerere gratis și franco.